

РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

САВЈЕТИ ЗА ДЈЕЛОВАЊЕ У ХИТНИМ (ВАНРЕДНИМ) СИТУАЦИЈАМА

СПРЕМНОСТ НА ХИТНЕ (ВАНРЕДНЕ) СИТУАЦИЈЕ

БРОЈЕВИ ЗА ХИТНЕ СЛУЧАЈЕВЕ

ОПЕРАТИВНО-КОМУНИКАЦИОНИ ЦЕНТАР ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	121
ПОЛИЦИЈА	122
ВАТРОГАСЦИ	123
ХИТНА ПОМОЋ	124

БУДИТЕ СПРЕМНИ КАДА ДОЂЕ ДО КАТАСТРОФЕ!

Ови савјети садрже мјере које можете подузети како бисте се припремили за катастрофу и како бисте били спремни реаговати. **За појединости везане за одређено подручје и опширније информације, контактирајте службу цивилне заштите или ватрогасце.**

САСТАВИТЕ КОМПЛЕТ ПОТРЕПШТИНА ЗА СЛУЧАЈ КАТАСТРОФЕ

Ако сте везани за кућу/стан због лоших временских услова или катастрофе, комплет потрепштина за случај катастрофе би вам могао бити од користи. Нека вам увијек буде при руци ради сигурности, удобности и практичности. Сви чланови домаћинства требају знати гдје се комплет налази. Према потреби мијењајте храну, воду, медицинске потрепштине и батерије.

Припремите:

ЗА СИГУРНОСТ

- Вода за 3 дана (5 литара/особа/дан) у чистим, означеним, пластичним контејнерима (нпр. боце од сокова).
- Некварљива, енергијом богата храна, која се не мора кухати, за 3 дана (путер од кикирикија, конзервирано или сухо месо, конзервирано или сухо воће и поврће, напаци у праху, млијеко у праху или конзервирано); прибор за јело; ручни отварач за конзерве.
- Попис лијекова који се добијају на рецепт (ради бржег добијања рецепата).
- Резервне наочале, остала помагала за вид.
- Резервни кључеви за ауто.
- Потрепштине за бебе (нпр. храна за бебе, пелене).

За кућну употребу, припремите и:

- Стандардни комплет за прву помоћ.
- 'АВС' апарат за гашење пожара (контактирајте ватрогасце ради обуке за рад са апаратом).
- Радио апарат на батерије; батеријске лампе; пуно резервних батерија.
- Алат; уже, кључ за цијеви (укључујући и кључ за затварање довода плина), клијешта, чекић, ексери.

ЗА УДОБНОСТ

- Резервна одјећа; чврста обућа за сваку особу.
- Постељина за сваку особу.
- Хигијенски производи (тоалет папир, хигијенски улошци).

ЗА ПРАКТИЧНОСТ

- Готовина или кредитна картица.
- Идентификациони бројеви, укључујући и број здравственог осигурања.
- Попис особа за контакт изван града.
- Папир и оловка.
- Важни лични документи.
- Нешто за читање.

Напомена: Предмете потребне за евакуацију ставите у лако преносиву амбалажу.

КОМПЛЕТ ЗА АУТОМОБИЛ

Сложите мањи комплет потрепштина за случај катастрофе који ће бити смјештен у возилу. Редовно га одржавајте. Треба да укључује:

- Ђебе/врећа за спавање,
- Свјетлосни сигнали и/или трокути,
- Клеме,
- Лопата,
- Крупна со и пијесак (ако је потребно),
- Опрема за поправак/замјену гума,
- Карте (мапе).

НАПРАВИТЕ ПЛАН ЗА ХИТНЕ СИТУАЦИЈЕ

Са члановима породице направите план за хитне ситуације; редовно увјежбавајте провођење плана.

- Упознајте се са хитним ситуацијама које се могу десити у подручју гдје живите. За те информације контактирајте цивилну заштиту (служба цивилне заштите града/општине) или ватрогасце.
- Упознајте се са планом евакуације у вашој заједници.
- Одредите сигурне просторије гдје ћете се склонити у случају да евакуација *није* наређена.
- Поред телефона имајте бројеве за хитне случајеве. **За вријеме трајања хитне ситуације, користите телефон само у случају потребе.**
- Научите дјецу да знају своју адресу и број телефона.
- Сазнајте које посебне потребе имају инвалиди.
- Припремите се за здравствене потребе породице (рецепти, залихе лијекова).
- Размислите о бризи о домаћим животињама, кад је то потребно.
- Научите термине који се користе за описивање хитних ситуација и њиховог нивоа (нпр. препоручљиво, опрез, упозорење).
- Научите врсте сигнала за различите хитне ситуације који се емитују у етер, путем радија и телевизије.
- Научите основе пружања прве помоћи, масаже срца и вјештачког дисања. Контактирајте локалну организацију Црвеног крста.
- Одредите мјесто за састајање у случају да се породица раздвоји.
- Одредите особу која ће бити контакт-особа у породици.
- Информишите се о поступцима у хитним ситуацијама у установама за дневни боравак/школама.

ПРИПРЕМИТЕ СВОЈ ДОМ ЗА ХИТНУ СИТУАЦИЈУ

- Прегледајте кућу/стан и утврдите да је у складу са прописима о заштити од пожара и градњи. Поправите неисправне електричне инсталације и велике пукотине у зидовима.
- Осигурајте кућу/стан и личну имовину од катастрофе.
- На сигурном мјесту (сеф у банци) држите важне документе, спискове и фотографије личне имовине.
- Набавите 'ABC' апарате за гашење пожара (за обуку контактирајте ватрогасце). Апарате држите на доступним мјестима, на сваком спрату. Редовно провјеравајте њихову исправност.
- Размислите о инсталирању детектора дима у кући.
- Размислите о инсталирању детектора угљен-моноксида.
- Набавите батеријске лампе.
- Обезбједите да ваша кућна адреса буде добро уочљива са улице.
- Знајте гдје се налазе главни вентили за воду, плин и главна склопка за струју. Научите како се искључују и када.

РЕАГОВАЊЕ У ХИТНИМ СИТУАЦИЈАМА

ЕВАКУИШИТЕ СЕ АКО ВАМ ЈЕ ТАКО НАРЕЂЕНО ИЛИ АКО ТО ПРЕПОРУЧУЈУ ОРГАНИ ЗА УПРАВЉАЊЕ У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Слушајте локални радио или ТВ програм ради добијања ажурних информација и инструкција. Евакуишите се на вријеме. Пажљиво пошујте инструкције и правац кретања ка мјесту за склањање на отвореном подручју у случају катастрофе. Крените одмах. Не чекајте. Понесите са собом комплет за случај катастрофе.

- Провјерите да ли је неко повријеђен.
- **Избјегавајте кориштење телефона, осим ако је то заиста неопходно.** (Локалне власти требају приступ телефонским линијама).
- Возите само ако је неопходно. Избјегавајте вожњу кроз погођена подручја.
- По потреби искључите воду, плин, струју.
- Будите свјесни штете на кући.

ВОДА ЈЕ ВЕОМА БИТНА. Спремите воду у боце (5 литара/особа/дан). На локалној радио или ТВ станици ће бити објављено да ли је воду потребно пречишћавати и како.

ПОЖАР

Пожар је веома тешко дефинисати. Најједноставније је рећи да је **пожар неконтролисано горење**.

Да бисте били што боље припремљени за пожар, молимо прочитајте следећи текст:

- Научите како треба реаговати на различите врсте пожара.
- Нека АБЦ апарати за гашење пожара буду доступни на сваком спрату (за обуку контактирајте ватрогасце).
- Проведите вјежбе за случај пожара.
- Провјерите функционалност прозора. Одредите сигурно стајалиште на отвореном; никада не улазите у кућу која гори. Запаљиве ствари држите на сигурном.
- Редовно чистите димњаке.
- Не преоптерећујте електричне утичнице.
- Имајте склопиве љестве.
- Размислите о томе да прозоре дјеце или других особа које се не могу саме спасити означите тако да буду препознатљиви из вана.

ПОЖАР У СТАНУ/КУЋИ

ШТА ЧИНТИТИ ПРИЈЕ ПОЖАРА

Обзиром да је пожар неочекивана и изненадна појава, посебно у кући или стану, потребно је да свако домаћинство буде упознато са могућим узроцима пожара у стамбеном простору, врсти пожара и начину његовог гашења.

У стамбеним просторима пожари могу бити изазвани горењем уља и масти при кухању, могу се десити електрични пожари због неисправних електро-инсталација или електричних уређаја, а као посљедица и једних и других пожара, долази до горења одјеће, текстила, итд.

- Водите рачуна о начину руковања масноћама приликом припреме хране, посебно ако се кухање врши на отвореном пламену (шпрети на чврсто гориво, плунски шпорети, итд).
- Водите рачуна о исправности електро-инсталација и електричних уређаја у стану. Не импровизујте – ако је уређај неисправан, увијек потражите стручну помоћ, не поправљајте сами ако за то нисте квалификовани.
- Сазнајте гдје се у вашем стамбеном објекту налазе хитни излази за случај ванредне ситуације, апарати за гашење пожара, хидранти, итд.
- Научите какав је звучни сигнал (аларм) који се емитује у случају пожара и које су процедуре евакуације.
- По могућности, имајте при руци одговарајући апарат за гашење пожара или друго средство којим се пожар може безбједно ставити под контролу (АБЦ апарат, пијесак, итд).
- Увијек на познатом мјесту у стану имајте спремне све важне личне и друге документе, важне бројеве телефона који вам могу бити потребни и друге важне и вриједне предмете, укључујући и потребне лијекове, које желите понијети са собом у случају евакуације.
- Очистите димњаке прије почетка сезоне гријања.
- Ако је могуће, упознати се са основама гашења пожара у специјализованој установи (локална ватрогасна бригада или јединица).
- Имати спреман комплет за пружање прве помоћи и упознати с са основама пружања прве помоћи (локална здравствена установа или локални Црвени крст).

ШТА ЧИНТИТИ У ТОКУ ПОЖАРА

НЕ ПАНИЧИТЕ!

Ако је пожар већих размјера, одмах напустите запаљену зграду. Не задржавајте се нити се враћајте у запаљену просторију да бисте узели важне ствари и предмете.

Ако је пожар мањи:

- Одмах упозорите околину – немојте одмах покушавати да гасите ватру док о њој нисте обавијестили барем најближе комшије – вичите **ВАТРА** или на други начин привуците пажњу околине.
- Одмах обавијестите локалну ватрогасну службу, оперативни центар цивилне заштите 121 и полицију, без обзира на величину пожара.
- Одмах евакуишите дјецу и старије и болесне особе.

Кад сте обавили горе наведено, онда:

- Гасите пожар, али само под условом да имате помоћ.
- Апарате за гашење пожара користите само ако знате како се они користе.
- Ако је могуће, искључите напајање плинком на главном вентилу, због опасности од експлозије.
- По могућности, преко уста и носа ставите мокру тканину (од природних влакана) како бисте смањили количину удахнутог дима, гара и прашине.

- Ако гори запаљена масноћа – угасите шпорет и поклопите посуду у којој масноћа гори, затворите је поклопцем или затворите врата рерне, ако у њој гори масноћа.
- Користите апарат за гашење пожара који је напуњен угљен-диоксидом (CO₂), пјеном или гасом.
- Никад не користите воду за гашење запаљене масноће, јер ће она само расути пламен и тако запалити и околни запаљиви материјал.

- Ако је димњак запаљен, никад га не гасите водом.

- Ако гори одјећа – немојте трчати – на тај начин само распламсавате ватру. ЗАГУШУЈТЕ ВАТРУ:
 - лезите и ваљајте се
 - ваљајући се умотајте се у ћебе и сл.
 - лаганим утапкавањем угасите пламенове и запаљену или одјећу која тиња
 - третирајте опекотине и шок

- Ако је електрични пожар – искључите уређај из напајања електричном енергијом, ако је то могуће.
- **ЕЛЕКТРИЧНЕ ПОЖАРЕ НИКАДА НЕ ГАСИТЕ ВОДОМ! јер постоји опасност од електричног удара**
- Пожар гасите апаратом за гашење који је напуњен угљен-диоксидом (CO₂) или прахом.

У случају евакуације:

- Задње упозорење да се морате евакуисати је када пламен досегне плафон.
- Приликом напуштања просторије/зграде, покушајте спријечити ширење пожара на околину. Ако можете, затворите врата и прозоре на просторији коју напуштате.
- Прије отварања, опипајте врата да видите јесу ли врућа; ако јесу, напустите стан кроз прозор.
- Држите се ниско - пужите (дим и топлина иду према горе).
- Увијек користите степениште или мердевине (љестве), никако лифт.

ШТА ЧИНТИТИ НАКОН ПОЖАРА

Не улазите у зграду, кућу или стан прије него вам ватрогасци не потврде да је сигурно. Они ће осигурати да и најмањи траг ватре буде угашен.

Ако сте сами гасили пожар, провјерите да ли је сав пламен угашен и да не постоји тињајући жар.

Кад сте сасвим сигурни да више нема опасности од ватре, отворите врата и прозоре ради провјетравања. Не боравите у просторијама које нису добро провјетрене због опасности од тровања продукцијом горела.

Будите опрезни кад улазите или се крећете у згради/просторији која је горела због опасности од рушења.

ПОЖАР НА ОТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ

Пожари на отвореном простору су у неким дијеловима свијета природна појава, међутим у нашим крајевима су они скоро увијек посљедица непажње људи.

ШТА ЧИНТИ ПРИЈЕ ПОЖАРА

- Сазнајте карактеристике и ризичност подручја у коме живите.
- Не ложите ватру на мјестима на којима је не можете контролисати.
- У шуми ватру ложите само на мјестима која су за то предвиђена.
- Водите рачуна о томе гдје бацате и гасите опушке од цигарета.
- Ватру НИКАДА не остављајте без контроле.
- Провјерите да ли је ватра потпуно угашена прије него што напустите мјесто на коме сте је палили.
- Будите увијек опрезни када палите ватру на излетима, приликом чишћења башти и пољопривредних површина и слично.
- Направите заједнички план дјеловања са комшијама.
- При градњи користите ватроотпорне материјале.
- Очистите растиње у кругу од барем 30 метара око куће.

ШТА ЧИНТИ У ТОКУ ПОЖАРА

Покушајте на сваки начин о пожару што прије обавијестити околину, оперативни центар цивилне заштите 121, ватрогасну службу и полицију.

Ако је пожар мањих размјера, одмах гасите:

- Пољски пожари се успешно могу гасити водом. Ако је могуће, користите је у великим количинама како бисте осигурали да не остане тињајућих дијелова горивих материјала јер се из њих поново може развити пожар.
- Водом натопите површину и материјал око ватре како бисте спријечили њено ширење.
- Ватру можете загушивати земљом и сл.

Ако је пожар великих размјера:

- Одмакните се од пожара на сигурну удаљеност и одмах обавијестите ватрогасце. Поштујте њихове инструкције.
- Пратите локални радио и ТВ програм; слиједите све емитоване инструкције.
- Ако сте на излету, аутомобил паркирајте на отвореном, окренут у правцу евакуације. Имајте кључеве при руци.

ШТА ЧИНТИ НАКОН ПОЖАРА

- Побрините се о евентуално повријеђеним особама.
- Подручје које је горело редовно надгледати како бисте примијетили евентуалну појаву новог пожара.
- При обиласку изгореног подручја, на ногама имајте обућу са чврстим ђоном и од природних влакана, као и одјећу направљену од природних влакана и са дугим рукавима и ноговицама.

ПОПЛАВА

ПРИЈЕ ПОПЛАВЕ

- Сазнајте ризичност подручја у коме живите.
- Редовна одбрана од поплава настаје када водостаји премаше своје нормално стање и пријети опасност од поплава. Редовна одбрана се састоји у уграђивању одбрамбених материјала на мјесту излива или пробоја насипа, а ту спада и заштита појединих објеката, уређаја, инсталација или насеља.
- Ако стихија ескалира, а мјерама редовне одбране нисмо у стању спријечити катастрофу већих размјера, онда се на угроженом подручју уводи ванредна одбрана од поплава. Ванредна одбрана од поплава почиње тренутком када велики излив воде пријети поплавама великих размјера.
- Учествујте активно у свим настојањима локалних власти да локалне водене токове одржавају проходним и чистим – не бацајте смеће у ријеке, потоке и одводне канале, редовно их чистите.
- Имајте спреман материјал за заустављање продирања воде у кућу.
- Ако живите у ризичном подручју, размислите о уплати осигурања за случај поплаве.
- Планирајте измијештање покретне имовине на сигурно.

У ТОКУ ПОПЛАВЕ

- Пратите локални радио и ТВ програм; слиједите све емитоване инструкције.
- Уколико сте се затекли у кући, премјестите се на горњи спрат, или ако је неопходно на кров. Сачекајте помоћ. Са собом узмите радио, батеријску свјетилуку и сл.
- Клоните се поплавне воде; не покушавајте пливати, ходати или се возити кроз њу.
- Причврстите/унесите вањски намјештај.
- Искључите струјне прикључке на главним прекидачима; искључите кућанске апарате из утичница (не дирајте електричне уређаје ако су мокри).
- Ако је вода дубока, омогућите проток у подруму (да се избјегну оштећења зграде).
- Вреће са пијеском не слажите са вањске стране куће; тиме само повећавате притисак.
- Избјегавајте срушене електро-водове.
- Не пијте воду из чесме (може бити загађена).
- Напуните каде чистом водом у случају да вода којом се снабђевате постане загађена.
- Вриједне ствари пренесите на више спратове.

Уколико сте на отвореном, упамтите:

- Избјегавајте поплавлена подручја и немојте ходати кроз плавну воду уколико вам она прелази преко кољена.
- Уколико возите немојте возити преплављеном цестом – скоро сва утапања током поплава настају у аутомобилима или камионима. Немојте заобилазити барикаде/препреке које су поставиле званичне службе у граду или округу.

НАКОН ПОПЛАВЕ

- Немојте користити свјежу храну, воду или лијекове који су дошли у додир са загађеном плавном водом.
- Вода из водоводних цијеви не би се требала користити док надлежна служба не да званично одобрење за то.
- Прије него уђете у кућу, након што је дошло до поплаве, провјерите да ли постоје оштећења услјед којих би могло доћи до рушења. Провјерите да ли је прекинуто напајање плинотом и електричном енергијом.
- Уколико сумњате да постоји могућност да плин истиче на некој инсталацији добро провјетрите кућу.
- Уколико је плавна вода достигла до утичница за електричну енергију, немојте користити електричну енергију у кући док стручно особље не провјери све инсталације.
- Учините све да постепено али темељно осушите унутрашњост куће. Уклоните тепихе и тапете. Воду из подрума испумпајте али постепено, да не би дошло до структуралних оштећења. Урадите то по принципу једна трећина воде сваки дан, након што се вода повуче из околине куће. Дрвени намјештај код сушења немојте излагати директном сунцу да не би дошло до оштећења.

ЗЕМЉОТРЕС

ПРИЈЕ ЗЕМЉОТРЕСА

- Сазнајте ризичност подручја у коме живите.
- Увјежбајте поступање у случају земљотреса.
- Припремите се за накнадне ударе и појаве.
- Велике, тешке, ломљиве предмете држите на нижим полицама.
- Велике апарате, бојлере и полице добро причврстите за зид.
- Учврстите плафонске свјетилке.
- Поправите лоше електро-инсталације и пукотине у зидовима.
- Одмакните кревете од прозора, не вјешајте слике и огледала изнад кревета.
- Батеријску лампу и ципеле држите поред кревета.
- Изаберите сигурна мјеста у свакој просторији у вашем дому. Сигурно мјесто може да буде испод стола или уз унутрашњи зид, даље од прозора и високог намјештаја.
- Ако живите у сеизмички активном подручју, припремите залихе основних потрепштина.
- Земљотрес је застрашујућа појава, посебно за дјецу, па зато разговарајте о земљотресу са члановима ваше породице.
- Упознајте се са свим могућим излазима у вашој кући или на радном мјесту које можете искористити у ванредним ситуацијама.
- Заштитите своју имовину.
- Хемикалије, пестициде и запаљиве производе држите у затвореним ормарима, са додатном бравом и на најнижим полицама.
- Уградите гибљиве прикључке да бисте избјегли истицање плина или воде.
- Поштујте сеизмичке стандарде код изградње.

У ТОКУ ЗЕМЉОТРЕСА

- Спустите се, покријте и држите: чучните на сигурном мјесту (испод чврстог стола или клекните уз унутрашњи зид); покријте главу док земљотрес траје.
- Уколико се налазите у кревету, останите у њему, а главу заштитите јастуком.
- Ако сте у затвореном: останите унутра; ако сте напољу: останите на отвореном.
- Ако се налазите у приобалном подручју, крећите се ка вишим областима.
- Уколико се налазите у планинском подручју или у близини нестабилних нагиба, пазите на стијене које падају и остала рушења која може изазвати земљотрес.
- Одмакните се од зграда, уличних свјетилки, жица.
- Мјеста у којима је много људи: не журите ка излазу, склоните се.
- Високе зграде: останите на спрату на коме сте се затекли, не користите лифт нити ступнице; очекујте активирање аларма.
- У возњи: не заустављајте се испод мостова, електро-водова; станите што прије; останите у возилу.
- Уколико сте у инвалидским колицима, потражите неки заклон ако је могуће, закључајте точкове и главу заштитите рукама.
- Држите се даље од прозора.
- Пазите се предмета који висе са зидова, нестабилног намјештаја.
- Очекујте накнадно подрхтавање тла.

НАКОН ЗЕМЉОТРЕСА

- Останите на сигурном мјесту док подрхтавање не престане, онда провјерите да ли сте озлијеђени.
- Након што сте се побринули о себи, помозите повријеђеним или затрпаним особама.
- Крећите се пажљиво и пазите на ствари које су пале или се сломиле, стварајући опасност. Будите спремни на нова подрхтавања, која често прате јачи земљотрес.
- Уколико, након што подрхтавање престане, морате напустити објекат у коме се налазите, користите степенице, никако лифт.
- Ако се приликом дјеловања земљотреса затекли на отвореном, останите тако. Држите се на удаљености од зграда, дрвећа, уличне расвјете и електро водова.
- Ако сте у кући, када подрхтавање престане, обуците дуге панталоне, кошуљу са дугим рукавима, јаче ципеле и радне рукавице.
- Уколико је дошло до мањег пожара угасите га. Смањите опасност од избијања већег пожара.
- Уколико је дошло до просипања материја као што су медицинске материје, бензин или неке запаљиве течности одмах их пажљиво очистите.
- Опрезно отварајте врата на ормарима.
- Провјерите каква су оштећења настала на вашој кући. Уколико сматрате да ваша кућа, услјед оштећења, није довољно сигурна да би се у њој безбједно боравило напустите кућу са свим осталим члановима ваше породице.
- Помозите комшијама којима је потребна посебна помоћ. Старијим људима и инвалидима може бити потребна додатна помоћ. Људима који се брину о њима или онима који имају већи број чланова породице може бити потребна додатна помоћ у ванредним ситуацијама.
- Укључите мали радио пријемник (који се напаја путем батерија) да бисте чули најновије информације о насталој ситуацији као и упутства шта треба радити.
- Пазите на срушене електро водове или оштећене плинске цијеви и држите се ван јако погођених подручја.
- Останите изван оштећених зграда и објеката.
- Ако сте у могућности фотографишите кућу споља и изнутра, да бисте могли надокнадити штету, уколико сте платили осигурање.
- Избјегавајте пушење унутар зграда и објеката.
- Када улазите у неки објекат, након земљотреса, будите изузетно опрезни.
- Телефон користите само да бисте пријавили случајеве када је угрожен нечији живот.

Још један користан савјет - уколико имате пса, након земљотреса га вежите, јер услјед шока уобичајено мирне и доброћудне животиње могу се почети понашати агресивно.

НЕСРЕЋА СА ОПАСНИМ МАТЕРИЈАМА

ПРИЈЕ НЕСРЕЋЕ

- Увијек слушајте локалне радио и ТВ станице.
- Сазнајте које се опасне материје производе, складиште или транспортују у подручју у коме живите.
- Ако имате вентилациони систем, научите како се он блокира.
- Одржавајте у исправном стању изолацију око прозора, врата и у подрумима.

У ТОКУ НЕСРЕЋЕ

- Назовите службе за хитне ситуације.
- Пратите локални радио и ТВ програм; слиједите све емитоване инструкције.
- Чланове домаћинства и кућне љубимце уведите у кућу.
- По могућности, држите се даље од мјеста несреће.
- Нека вам је тијело потпуно покривено.
- Немојте јести/пити било шта што је могло бити загађено.
- Припремите се за могућу евакуацију.
- Затворите сва врата и прозоре, вентилацију.
- Искључите вентилационе системе, сушилице, гријање-климатизацију; ако можете затворите отвор за димњак.
- Затворите гриље и спустите ролетне.
- Идите у просторију која није на приземљу на којој је најмање прозора и врата.
- Понесите комплет за хитне ситуације са собом.
- У пукотине испод врата и прозора утисните мокре пешкире.
- Ако је могуће, око врата и прозора залијепите траку; пластичним фолијама и кесама блокирајте све отворе куда би загађење могло ући у просторију.
- Останите у просторији док не добијете даље инструкције (путем радија или ТВ-а).

НАКОН НЕСРЕЋЕ

- Поступајте у складу са инструкцијама надлежних органа и институција.
- У случају потребе, обавите деконтаминацију себе, своје имовине и околине.
- Ако сумњате да сте били изложени дејству агресивног агенса, потражите љекарску помоћ.
- Обратите пажњу на здравствено стање својих укућана, комишија и пријатеља, али и домаћих животиња и кућних љубимаца.
- Не конзумирајте храну и пиће за коју од надлежних власти нисте добили потврду да је сигурна.

СЊЕЖНА ОЛУЈА

ПРИЈЕ ОЛУЈЕ

- Имајте одговарајућу одјећу за хладно вријеме.
- Имајте крупну со и пијесак за вучу по леду.
- На возилу имајте гуме за све временске услове, посебно за снијег; напуните резервоар.
- Одржавајте довољну количину горива ради гријања.
- Провјерите исправност система за гријање.
- Имајте у резерви горива за гријање у случају хитне ситуације, као и опрему за гријање у мањим затвореним просторима.
- Ако живите у областима гдје су сњежне олује честа појава, направите залихе воде за пиће и хране.

У ТОКУ ОЛУЈЕ

Ако сте у кући:

- Останите у кући док олуја не прође.
- Пратите локални радио и ТВ програм; слиједите све емитоване инструкције.
- Носите топлу, удобну одјећу, слојевито, лагано, сухо.
- Пазите на знаке смрзавања и хипотермије.
- За кухање и гријање у затвореном не користити пећи на угаљ или плин (због опасности од угљен-мооксида).

Ако сте у аутомобилу:

- Останите на главним путевима.
- По потреби, зауставите се поред цесте, користите сигнале за опасност, заставицу за сигнализирање опасности.
- Ако сте заробљени у сњежној међави, очистите издувну цијев; нека вам мотор/гријање ради 10 минута сваки сат; мало отворите прозор; одржавајте тјелесну температуру. Ноћ: држите свјетла упаљена тако да службе за чишћење могу да вас уоче.

НАКОН ОЛУЈЕ

- Провјерите да ли је ваша кућа оштећена у току олује.
- Рашчистите пролаз до куће са главне саобраћајнице.
- Очистите кров и димњак од сњежних наноса.
- По потреби контактирајте здравствену службу.
- Чим буде сигурно, допуните потрошене залихе хране, воде и лијекова.

УДАР ГРОМА

ПРИЈЕ УДАРА

- Научите мјере опреза и заштите.
- Прије активности на отвореном простору, провјерите временску прогнозу.
- На кући инсталирајте громобране (професионалац).

У СЛУЧАЈУ УДАРА ГРОМА

- Останите у затвореном.
- Избегавајте додир са водом.
- Не користите чесме и тушеве.
- У шуми: идите у ниже подручје, под ниско, густо растиње.
- У чамцу: одмах идите на обалу.
- На отвореном подручју: одмах идите у ниже подручје, чучните (немојте лећи).
- Избегавајте зграде од армираног бетона; избегавајте метал.
- Не идите на врхове брда, на плажу, мале зграде на отвореном простору, отворене водене површине.
- Ако су длаке накостијешене (што указује да ће ударити муња), клекните, нагните се напријед, ставите руке на кољена (немојте лећи).
- Не групишите се са другим њудима, раширите се.
- Не користите телефон и електричне уређаје.
- У аутомобилу: покушајте остати у ауто док невријеме прође.

ПОСЛИЈЕ УДАРА ГРОМА

- Пружите прву помоћ евентуално повријеђеним особама и одмах потражите стручну медицинску помоћ.
- Ако сте у затвореном простору, не напуштајте га док се невријеме не смири.
- Ако сте на отвореном, потражите сигурно склониште чим то услови дозволе.
- Провјерите постојање ватре или пожара и адекватно реагујте.

Републичка управа цивилне заштите Републике Српске

Ул. Спасовданска бр. 3
71 123 Источно Сарајево

Тел. +387 57 344 258, 344 259
Факс: +387 57 344 258, 344 259

e-mail: rucz@rucz.mup.vladars.net

ПОДРУЧНА ОДЈЕЉЕЊА РЕПУБЛИЧКЕ УПРАВЕ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Бања Лука	Бијељина	Добој	Соколац	Требиње
Војводе Радомира Путника бр.17	Кнез Иво од Семберије бр.47-Ц	Браће Југовића бр.1	Гласиначка бб	Сјеверни логор бб
78 000 Б.Лука	76 300 Бијељина	74 101 Добој	71 350 Соколац	89 101 Требиње
Тел +387 51 314 145 Факс +387 51 307 774	Тел/Факс +387 55 201 017	Тел/Факс +387 53 224 171	Тел/Факс +387 57 447 355	Тел/Факс +387 59 261 179
ruczbl@teol.net	ruczbn@teol.net	ruczdo@teol.net	ruczso@teol.net	rucztb@teol.net

ЦЕНТАР ЗА ОБАВЈЕШТАВАЊЕ/ОПЕРАТИВНО-КОМУНИКАЦИОНИ ЦЕНТАР ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

121